

Bartalis Kata-Szilvia

A Kamishibai mesélő színház alkalmazása kommunikációs készségek fejlesztésére

„A történetek varázslatos ereje abban rejlik, hogy a szívre és a fejre egyaránt tudnak hatni.” (Györfly Kinga)

1. A Kamishibai rövid ismertetője

A nálunk még újszerűnek tűnő, Európa több országában viszont már módszertani eszközként használt Kamishibai mesélő színház gyökerei a távoli Ázsiába vezetnek. A „kamishibai” kifejezés a „kami” = „papír” és „shibai” = „színház” szavakból tevődik össze, és a korai Japánban népszerűvé vált hordozható, az utcai történetmesélést megszerettető, fából készült dobozra utal, amely lehetővé teszi a mesének képekkel, rajzokkal történő szemléltetését.

Németországban Helga Gruschka történetmesélő művész és pedagógus honosította meg és terjesztette el a miniszínház használatát. A Kamishibai pozitív eredményekhez vezetett az óvodákban és az iskolák alsó tagozatán tanuló gyerekek körében, de a serdülőkorúak és fiatal felnőttek anyanyelvi fejlődését is segítette. Jómagam kolozsvári nyelvtanár és drámapedagógus lévén, az idegennyelv-tanításba vezettem be ezt az eszközt, szintén nagy sikerrel. A képpel történő mesélés segíti a folyékony beszédet, és csökkenti a gátlásos nyelvi megnyilvánulás esélyét. A tanulók meggyőződnek róla, milyen fontos az előadó-mesélő kisugárzása, és dolgozhatnak saját hanghordozásukon, tudatosíthatják arckifejezéseiket, gesztusukat. Az illusztrációk segítik az új kifejezések könnyebb elsajátítását és a beszédaktust.

2. Módszerek a Kamishibai használatára

A Kamishibai segítségével lehetőségünk van már meglévő mesék közös vagy egyéni elmesélésére¹, vagy egy javasolt cselekményszöveg modell alapján újabbnál újabb történeteket is kitalálhatunk.

Ajánlott a belül fekete keretű miniatűr színházdoboz beszerzése, mert az jobban odavonzza a résztvevők figyelmét.

Beszéltetjük a képeket

Köszöntjük a gyerekeket, fiatalokat, és meghívjuk őket kis színházunkba. Kinyitjuk a mesedoboz két szárnyát, és „felgördül” a piros függönnyt ábrázoló

első lap, megjelenítve az első képet. Ezután hagyjuk, hogy a kép „önmagáért beszéljen”, és tanulóink megfogalmazhassák első benyomásaikat: mit látnak rajta, mi tetszik nekik a képen, mi az, ami kíváncsívá teszi őket. Észrevételeket fogalmazhatnak meg a szereplőkről, a történet cselekményéről.

Közösen mesélünk

A gyerekek kezdeti gondolataiból, benyomásaiból kiindulva elkezdjük közösen fogni a történetet, hagyva, hogy ők aktív részesei legyenek a cselekmény kibontakoztatásának. A képek mentén haladunk, figyelve résztvevőink reakcióit.

Csoportos jelenetek egy-egy kép alapján

Annyi csoportba tömörülnek résztvevőink, ahány ábrázolást tartalmaz az adott mese. Rövid felkészülési idő után a csoportok sorban, jelenet formájában eljátszák a kiválasztott vagy a kapott meserészletüket.

Csukott szemmel meséljük újra a történetet

Ezután kis mesélőink csukott szemmel ülnek körben. A foglalkozás irányítója megérint valakit. Ez a jel arra, hogy ő kezdi a történet újramesélését. Miután elmondott egy mondatot, a játékvezető kiválaszt egy másik résztvevőt, és érintéssel jelzi, hogy ő folytat-

¹ Az egyes mesékhez rajzolt és minőségi szinten megszerkesztett képszetek interneten megrendelhetők.

hatja tovább. A gyerekek itt éberren figyelnek az elmondottakra. A gyakorlat folyamán sikerül elcsendesülniük, és izgatottan várják, hogy mikor folytathatják ők tovább a mesét.

A Helga Gruschka által szerkesztett történeteszöveg modell alapján készülő saját mesék, elbeszélések „fonása”

A résztvevők együtt találják ki történetüket az adott támpontok alapján. Miután közösen eldöntik, hogy hol kezdődik a cselekmény, megalkotják hős figurájukat vagy figuráikat, akik egy problémahelyzetben találják magukat. A történet tehát előbb bonyolultabbá válik, majd megoldódik.

Ízelítő a kolozsvári Talentum Református Iskola gimnazistáinak közösen szőtt történetéből

A két évvel korábban hetedik osztályos tanulók nemcsak maguk fonták saját történetüket, de a Kamishibai képrendszere alapján meg is festették izgalmas meséjük főbb mozzanatait. A mese egy különleges bolygón játszódik.

A mesélés művészete és annak varázslatos világa fontos, hogy végigkísérje az egyén fejlődését. Hiszen – Györffy Kinga gondolataihoz visszatérve – a történeteknek valóban varázserőjük van: egyaránt tudnak hatni a szívre és az értelemre is. Élünk hát velük!

Irodalom:

Gruschka, Helga/ Brandt, Susanne (2012): *Mein Kamishibai. Das Praxisbuch zum Erzähltheater*. Don Bosco Verlag, München.